

התנועה למען איכות השלטון בישראל (ע"ר)

الحركة من أجل جودة السلطة في إسرائيل The Movement for Quality Government in Israel

יום שלישי ד' חשוון תשע"א

12 אוקטובר 2010

תיק : כ-10-8040

לכבוד

ד"ר יובל שטייניץ
שר האוצר

מר בנימין נתניהו
ראש הממשלה

פרופ' סטנלי פישר
נגיד בנק ישראל

נכבדיי שלום רב,

הנדון: קריאה דחופה להקמה מיידי של ועדה לבחינת הריכוזיות

במשק הישראלי

בשם התנועה למען איכות השלטון בישראל, ע"ר (להלן: התנועה), הרינו פונים אליך כדלקמן:
עניינו של מכתב זה בקריאה דחופה לראש הממשלה ליישום ההחלטה של ועדת הכספים הקוראת לראש הממשלה להקים ועדה ציבורית, מקצועית ובלתי-תלויה, אשר תבחן לעומק ותגבש המלצות אפקטיביות לטיפול בסוגיית הריכוזיות המתעצמת במשק הישראלי, באופן מיידי.

כמו כן מטבע הדברים, הקמת ועדה הבוחנת את צמצום הריכוזיות נוגדת את האינטרסים העסקיים של פירמידות השליטה ("קבוצות עסקיות") במשק הישראלי. אך גם אם מופעלים לחצים מצד אותן קבוצות העסקיות, האחריות הציבורית של ראש הממשלה מחייבת הקמת הועדה לאלתר.

צעד זה נדרש באופן מיידי גם לאור דוח בנק ישראל, ממנו עולה כי אם לא ייעשה כן – נמצאת ישראל בפוטנציאל לקריסתה של המערכת הפיננסית והריאלית.

רח' יפו 208, ירושלים 94383 * מען למכתבים: ת.ד. 4207, ירושלים 91043 * טל: 02-5000073 פקס: 02-5000076
شارع يافا 208، القدس 94383 * العنوان للرسائل: ص.ب. 4207، القدس 91043 * هاتف: 02-5000073 فاكس: 02-5000076
208 Jaffa St., Jerusalem * Mailing Address: P.O.B.4207 Jerusalem 91043 * Tel: 02-5000073 * Fax: 02-5000076
E-mail: mqg@mqg.org.il * Web Site: www.mqg.org.il

התנועה למען איכות השלטון בישראל (ע"ר)

الحركة من أجل جودة السلطة في إسرائيل The Movement for Quality Government in Israel

1. בתחילת חודש יוני השנה הצהיר ראש הממשלה, בנימין נתניהו, על כוונתו לפעול "בצורה נחרצת, נחושה ומושכלת" לצמצום כוחן של הקבוצות העסקיות במשק הישראלי, אשר מסבות פגיעה קשה לתחרות ולצמיחה במשק. בנוסף, קרא ראש הממשלה לבחינת סוגיית ניגודי העניינים הבעייתיים באחזקות הצולבות בין תאגידים ריאליים לחברות פיננסיות.
2. עמדתו של ראש הממשלה זכתה לגיבוי נחרץ בדו"ח התקופתי של בנק ישראל לשנת 2009, אשר פורסם שבועות אחדים קודם לכן. בדו"ח זה **התריע בנק ישראל באופן צלול וברור מפני הסכנות המערכתיות הטמונות בקיומן של קבוצות עסקיות, כמו גם מפני הסכנה שבאחזקות הצולבות בתחום הפיננסי והריאלי, וקרא לנקוט בצעדים משמעותיים לטיפול בתופעות אלו. מסקנות אלה מבוססות על כתיבה אקדמית מקיפה בנושא**¹.
3. בנק ישראל המליץ לגופי הרגולציה לבחון שורת צעדים אפקטיביים, שיסייעו לפתור את בעיית הריכוזיות במשק ולצמצם את כוחן של פירמידות השליטה, וזאת על מנת למנוע מצב שבו השוק נקלע למצוקה פיננסית כלל-מערכתית.
4. בעקבות דברים אלו, ולבקשתו של ח"כ חיים אורון, כינסה ועדת הכספים ב-5 ביולי ישיבה מיוחדת, שבסיומה הוחלט לקרוא לממשלה להקים ועדה ציבורית לבחינת הטיפול בריכוזיות במשק. חברי הוועדה, בהם היו"ר ח"כ הרב משה גפני וח"כ שלי יחימוביץ, התריעו מפני הסכנות הטמונות בשליטה של קבוצת בעלי הון מצומצמת על חלקים גדולים מן המשק. ח"כ חיים אורון הדגיש כי יש לפעול בעקביות לצמצום תופעת הריכוזיות, וציין את חשיבותה של הכנסת כגורם אקטיבי המדרבן את הממשלה להיאבק בתופעה.
5. לנוכח כל אלו ולנוכח הפרסומים בתקשורת על כך שהשבוע תתקיים ישיבה של ראש הממשלה עם הגורמים המקצועיים במטרה להכריע באשר להקמת הוועדה, התנועה מצטרפת לקריאתם הנחרצת של חברי ועדת הכספים, וקוראת לראש הממשלה להחליט להקים ועדה ציבורית לשם בחינה מעמיקה של סכנת הריכוזיות במשק, כמו גם של הדרכים לפעול לצמצומה.
6. **מטבע הדברים, הקמת ועדה הבוחנת את הריכוזיות נוגדת את האינטרסים העסקיים של הקבוצות העסקיות הבלטות. אך גם אם מופעלים לחצים מצד הקבוצות העסקיות, האחריות הציבורית של ראש הממשלה מחייבת הקמת הוועדה לאלתר**.
7. נדגיש כי על הוועדה לכלול אנשי מקצוע עצמאיים ונטולי פניות, ולפעול באופן שקוף וגלוי, וזאת לנוכח החשש המהותי המתעצם מפני השפעות חיצוניות על דרכי עבודתה, מעצם מהות עיסוקה בתחום הנוגע בגורמים בכירים במשק הישראלי בעלי השפעה וממון רבים.

¹ בנק ישראל **דין וחשבון 2009**, ההפניות בעמ' 159; אסף חמדני **ריכוזיות השליטה בישראל – היבטים משפטיים** -56 (המכון הישראלי לדמוקרטיה, נובמבר 2009).

התנועה למען איכות השלטון בישראל (ע"ר)

الحركة من أجل جودة السلطة في إسرائيل The Movement for Quality Government in Israel

8. התנועה קוראת לראש הממשלה, שר האוצר, בנק ישראל, חברי ועדת הכספים וכל גורמי הרגולציה לגבש בהקדם האפשרי שורת צעדים אפקטיביים לפיתרון בעיית הריכוזיות במשק. זאת בכדי להימנע מהידרדרות לסכנות עליהן הצביעו דו"ח בנק ישראל וראש הממשלה: **"התעלמות מסוגיית הקבוצות העסקיות עלול להביא לאי הצלחתם של צעדי מדיניות שונים או לעיוות מטרתם ותוצאותיהם, וכתוצאה מכך – גם לפגיעה בתפקודן של המערכות הפיננסיות והריאליות בכללותן"**.

9. התנועה מחזקת את ידי מקבלי ההחלטות וקוראת להם שלא לסגת מעמדות חשובות אלה שהובעו בדברי ראש הממשלה ובדוח בנק ישראל, גם לנוכח מכבש הלחצים שעתיד להיות מופעל עליהם הנובע מההשלכות הצפויות של החלטה כזו על גורמים חזקים במשק.

10. לסיום, אנו שבים ומדגישים את הסכנות הממשיות עליהן התריע בנק ישראל, הנובעות מקיומן של קבוצות עסקיות במשק, ואת הצורך במתן **מענה משולב, אפקטיבי ומהיר** - בין היתר, באמצעות הקמת ועדה ציבורית כאמור.

11. נודה למתן מענה מהיר למכתבנו.

בכבוד רב,

נילי אבן-חן, עו"ד
מנהלת מחלקת כלכלה ומחקר

זיו שורץ
מחלקת כלכלה ומחקר